

LAKIALOITE 56/2005 vp

Laki tuloverolain 72 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Matkakustannusten korvausten verokohtelu määräytyy tuloverolain (TVL) mukaan. Verohallitus antaa TVL 73 §:n nojalla vuosittain tarkemmat määräykset verovapaiden matkakustannusten korvausten perusteista ja määristä. Työmatkalla tarkoitetaan matkaa, jonka verovelvollinen tilapäisesti tekee työhön kuuluvien tehtävien suorittamiseksi erityiselle työtekemispaikalle. Ohjeita päivärahojen ja muiden matkakustannusten korvausten verokohtelusta on vuosittain julkaistussa Henkilöverotuksen käsikirjassa.

Sekä lainsäädäntö että Verohallituksen julkaiseman Henkilöverotuksen käsikirjan ohjeet työmatkan käsitteestä ovat olleet perusteiltaan lähes muuttumattomia jo kymmeniä vuosia.

Lounais-Suomen verovirasto on kuitenkin viime ja kuluva vuoden aikana laivanrakennusteollisuuden alihankintayrityksissä toteuttamissaan verotarkastuksissa esittänyt ja myös maksuunpannut verovapaiden matkakustannusten korvausten osalta jälkiverotuksia, jotka ovat perusteiltaan lainsäädännön, Verohallituksen päätöksiensä ja vallitsevan oikeuskäytännön vastaisia. Lisäksi Lounais-Suomen veroviraston tulkinnot poikkeavat täysin muualla Suomessa sovellettavista verotusperiaatteista. Lounais-Suomen veroviraston alueella on tilapäisyyden käsitettä tulkittu erittäin tiukasti.

Varsinais-Suomen alueella näiden perusteetomien jälkiverotustoimenpiteiden kohteeksi on

joutunut ja joutumassa lähes tuhat laivanrakennusteollisuuden alihankintayritysten työntekijää ja kymmeniä yrityksiä. Esitetyt jälkiverotukset ovat määriltään niin huomattavia, että toteutuessaan ne uhkaavat suomalaisen laivanrakennustyön toimintaedellytysten jatkumista. Vaarana on lisäksi se, että näiden verotustoimenpiteiden seurauksena telakka-alan alihankintatyöt siirtyvät lisääntyvässä määrin ulkomaisten yritysten hoidettaviksi. Tämä kehityssuunta ei ole Suomen kansantalouden näkökulmasta toivottavaa.

Verovapaiden matkakustannuskorvausten edellytyksenä on, että kyse on tilapäisestä työskentelystä erityisellä työtekemispaikalla. Tilapäisenä on oikeuskäytännössä voitu pitää melko pitkän ajan kestävää työmatkaa, jos työskentely on alun perin tarkoitettu kestämaan tietyn työn tai työvaiheen ajan.

Juuri julkaistussa Verohallituksen henkilöverotuksen käsikirja 2005:ssä on ohjeistusta ja tilapäisyyden käsitettä yritetty tämentää seuraavasti: "Jos tilapäisyyden edellytykset muutoin täyttyvät, ei erityinen työtekemispaiikka muutu varsinaiseksi työpaikaksi pelkästään ajan kulumisen perusteella ainakaan silloin, kun työskentely tällä paikalla on kestänyt noin vuoden."

Vaikka sekä Verohallituksesta että valtiovarainministeriöstä on vahvistettu, että vuoden aikaraja on vain alaraja, ovat verovirastot tulkin-

neet asiaa jo toisin eli pitäneet tilapäisyyden aikarajana maksimissaan yhtä vuotta.

Työn tekemisen malli on kuitenkin viimeisen vuosikymmenen aikana muuttunut. Enenevässä määrin työtä teetetään alihankintana siten, että alihankintayritys lähettää omia työntekijöitään suorittamaan varsinaisen työpaikan ulkopuolelle tiettyjä projekteja. Tällaisten projektien kesto saattaa koostua pienistä pätkistä tai yhdestä tai useammasta pidemmästä työskentelyjaksosta erityisellä työntekemispaikalla. Hyvä esimerkki tällaisesta pitkäkestoisesta projektista on juuri alkanut Olkiluodon ydinvoimalatyömaa.

Tilapäisyyden arviointi on verotuskäytännössä tällä hetkellä niin kirjavaa, että sekä yritysten

että työntekijöiden on mahdotonta arvioida, ovatko niiden maksamat päivärahat ja ateriakorvaukset verovapaita vai eivät. Matkakustannuskorvausten maksaminen ja niiden verovapauden arviointi ovat kuitenkin yritysten päivittäisiä tehtäviä. Lainsäädännön tulee olla niin selkeää, että yrityksessä pystytään sitä oikein soveltamaan.

Myös verohallinto näyttää kaipaavan selkeyttävää lainmuutosta verovapaiden matkakustannusten korvausten veroperusteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 72 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 72 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

72 §

Työmatka

lynä siltä osin kuin työskentely on yhtäjaksoisesti jatkunut samassa työkohteessa yli 3 vuotta.

Työskentelyä ei kuitenkaan pidetä edellä 1 momentissa tarkoitettuna tilapäisenä työskente-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2005

Martin Saarikangas /kok
Pertti Hemmilä /kok
Jukka Roos /sd
Annika Lapintie /vas
Marjaana Koskinen /sd
Matti Kauppila /vas
Lauri Oinonen /kesk

Ahti Vielma /kok
Jere Lahti /kok
Raija Vahasalo /kok
Reijo Paaajanen /kok
Marja Tiura /kok
Kimmo Sasi /kok
Anne Holmlund /kok

Maija Perho /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Kaarina Dromberg /kok
Olli Nepponen /kok
Reijo Kallio /sd
Kari Uotila /vas
Mikko Elo /sd
Pentti Tiusanen /vas
Mikko Kuoppa /vas
Anne Huotari /vas
Minna Sirnö /vas
Erkki Virtanen /vas
Matti Saarinen /sd
Eero Heinäluoma /sd
Miapetra Kumpula /sd
Esko Kiviranta /kesk
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Lyly Rajala /kok
Timo Seppälä /kok
Leena Harkimo /kok
Jyrki Kasvi /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Tarja Cronberg /vihr
Seppo Lahtela /kesk
Kimmo Kiljunen /sd
Klaus Pentti /kesk
Jouko Laxell /kok
Leena Rauhala /kd
Inkeri Kerola /kesk
Tuomo Hänninen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Paula Risikko /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Marjukka Karttunen /kok
Petri Salo /kok
Jari Vilén /kok
Jyrki Katainen /kok
Jyri Häkämies /kok
Astrid Thors /r
Heikki A. Ollila /kok
Ilkka Taipale /sd
Ilkka Kanerva /kok
Ben Zyskowitz /kok
Markku Laukkanen /kesk
Arto Satonen /kok
Jari Koskinen /kok
Juhani Sjöblom /kok

Pehr Löf /r
Kauko Juhantalo /kesk
Erkki Pulliainen /vihr
Liisa Jaakonsaari /sd
Bjarne Kallis /kd
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Terhi Peltokorpi /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Eero Lankia /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Tony Halme /ps
Oras Tynkkynen /vihr
Minna Lintonen /sd
Sari Essayah /kd
Iivo Polvi /vas
Pekka Kuosmanen /kok
Tuija Nurmi /kok
Kalevi Lamminen /kok
Jouko Laxell /kok
Lasse Virén /kok
Sari Sarkomaa /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Suvi Lindén /kok
Jukka Gustafsson /sd
Antti Rantakangas /kesk
Jouko Skinnari /sd
Rakel Hiltunen /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Esko-Juhani Tennilä /vas
Lauri Kähkönen /sd
Antti Kaikkonen /kesk
Mikaela Nylander /r
Pertti Salovaara /kesk
Jari Leppä /kesk
Mikko Immonen /vas
Risto Kuisma /sd
Outi Ojala /vas
Seppo Särkiniemi /kesk
Lasse Hautala /kesk
Kyösti Karjula /kesk
Arja Alho /sd
Maija-Liisa Lindqvist /kesk
Jaakko Laakso /vas
Juha Rehula /kesk

LA 56/2005 vp — Martin Saarikangas /kok ym.

Saara Karhu /sd
Esko Ahonen /kesk
Arto Seppälä /sd

Tapani Tölli /kesk
Klaus Hellberg /sd
Olavi Ala-Nissilä /kesk